

CASESTUDY

Dialogo met leveranciers over het versterken van mensenrechten en milieuzorgvuldigheid (human rights and environmental due diligence, HREDD) bij openbare aanbesteding

Dialogo met leveranciers is een van de belangrijkste kanalen waarmee openbare inkopers effectieve HREDD in hun toeleveringsketens kunnen ondersteunen. Wanneer deze dialogo effectief wordt opgezet en uitgevoerd, bevordert hij een open, op feiten gebaseerde dialogo die effectieve risicobeperking ondersteunt en, wanneer er schade optreedt, toegang tot verhaal biedt.

Deze casestudy illustreert hoe deelnemers aan het Electronics Watch Low Emission Vehicles Programme de dialogo met leveranciers hebben gebruikt om de traceerbaarheid van producten te verbeteren, waardoor een betere nalevingscontrole in de toeleveringsketen mogelijk wordt en de transparantie wordt bevordert die nodig is om vastgestelde schendingen van de mensenrechten te herstellen.

Waarom is betrokkenheid van leveranciers belangrijk?

Traditioneel was de relatie tussen kopers en leveranciers puur transactioneel: de koper betaalt de leverancier, die het product of de dienst levert. Met de opkomst van de concepten sociale en ecologische verantwoordelijkheid zijn ook de bijbehorende wettelijke en contractuele vereisten en internationale richtlijnen ontstaan, waarin de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren in de toeleveringsketen worden gedefinieerd. Het due diligence-proces houdt een gedeelde verantwoordelijkheid in voor risicobeperking en herstelmaatregelen. Dit vereist een hoger niveau van samenwerking tussen kopers en leveranciers dan ooit tevoren. De dialogo met leveranciers helpt openbare inkopers om van een transactionele relatie over te stappen naar een samenwerkingsrelatie, waarin de partijen hun respectieve invloed kunnen aanwenden

om risico's te beperken en problemen in de toeleveringsketen aan te pakken.

Meestal gaan gesprekken tussen openbare kopers en hun leveranciers vooral over levertijden en betalingsschema's. Deze gesprekken zijn ook een gelegenheid om andere dingen rond contractbeheer te bespreken, zoals het naleven van zorgvuldigheidsverplichtingen en aanverwante eisen (bijvoorbeeld de traceerbaarheid van producten). Door de dialogo met leveranciers kunnen beide partijen vragen en zorgen naar voren brengen, relevant bewijsmateriaal presenteren en profiteren van elkaars expertise. Deze dialogo kan ook dienen om verwachtingen vast te stellen en de prioriteit van mensenrechten en milieuverplichtingen aan te tonen, zelfs als er geen specifieke contractuele verplichtingen op dit gebied bestaan.

Wanneer HREDD-vereisten worden vastgesteld, dient de dialogo om informatie uit te wisselen,

CASESTUDY

Dialogo met leveranciers over het versterken van mensenrechten en milieuzorgvuldigheid (human rights and environmental due diligence, HREDD) bij openbare aanbesteding

onder meer met betrekking tot risico-identificatie en -beperking, om nalevingsuitdagingen te bespreken en om de voortgang te beoordelen bij het aanpakken van reële of potentiële schade. Daarnaast kan het vaststellen van *Key Performance Indicators (KPI's)* nuttig zijn om een betere naleving te bevorderen en de mate van samenwerking en/of de kwaliteit van de uitgewisselde informatie in de loop van de tijd te evalueren.

Dialogo met leveranciers is relevant in alle stadia van het HREDD-proces. Het kan openbare inkopers helpen om mensenrechtenrisico's en -schendingen te voorkomen door hun leveranciers vragen te stellen over de toeleveringsketen. Als openbare kopers weten waar de aangeschafte producten worden vervaardigd en onder welke omstandigheden, kunnen ze beter anticiperen op mogelijke risico's. Het bevordert de samenwerking met leveranciers om risico's aan te pakken voordat ze escaleren tot schendingen of schade. Wanneer schendingen worden vastgesteld en bewezen, maakt een vaste dialogo met leveranciers het mogelijk om tijdig te overleggen over corrigerende maatregelen. Het biedt openbare kopers ook de ruimte om de uitvoering ervan te monitoren, zinnvolle betrokkenheid van belanghebbenden te bevorderen en ervoor te zorgen dat getroffen personen toegang hebben tot rechtsmiddelen.

Deze dialogo biedt ook een kans voor openbare kopers om hun aankooppraktijken te herzien. Zij kunnen deze praktijken mogelijk verbeteren als blijkt dat ze verbonden waren met aan mensenrechtenschendingen in de toeleveringsketen, of daaraan hebben bijgedragen.

Dialogo met leveranciers tussen deelnemers aan het *Low Emission Vehicle Programme (LEVP)*

Het LEVP, dat in april 2022 van start is gegaan, ondersteunt deelnemende openbare inkopers bij

het bevorderen en beschermen van de rechten van werknemers in hun toeleveringsketens voor emissiearme voertuigen. Het programma versterkt hun capaciteit om verantwoord in te kopen en biedt door werknemers aangestuurde monitoring in de toeleveringsketen om risico's te beperken en te verhelpen. Electronics Watch biedt LEVP-deelnemers onder meer ondersteuning bij het ontwikkelen van sociale vereisten die in aanbestedingen moeten worden opgenomen en bij het opzetten en verbeteren van de dialogo met leveranciers over HREDD.

In april 2023 organiseerden de deelnemers aan het LEVP en Electronics Watch, als voorloper van individuele gesprekken met leveranciers, een markt bijeenkomst om hun gezamenlijke HREDD-verwachtingen in de automobielsector kenbaar te maken en de komende eisen te communiceren. Daarna hebben zij tussen april 2023 en maart 2025 deelgenomen aan 36 individuele bijeenkomsten met 14 leveranciers van emissiearme bussen en personenauto's.

De bijeenkomsten waren voornamelijk gericht op het tot stand brengen van traceerbaarheid op productniveau in de toeleveringsketen en, wanneer door monitoring schendingen van mensenrechten werden vastgesteld, het ondersteunen van toegang tot rechtsmiddelen voor rechthebbenden. Maar ze boden ook andere voordelen. Zo konden LEVP-deelnemers hun collectieve invloed bij gemeenschappelijke leveranciers aanwenden om hogere normen af te dwingen en meer verantwoordingsplicht te bevorderen. Ze dienden ook om vertrouwen tussen de partijen op te bouwen en het bewustzijn over kwesties in de toeleveringsketen te vergroten.

Voor veel deelnemende bedrijven was dit een van de eerste gelegenheden om buiten het aanbestedingsproces om rechtstreeks met klanten uit de publieke sector te praten over mensenrechten- en arbeidsrechtenkwesties in de

CASESTUDY

Dialogo met leveranciers over het versterken van mensenrechten en milieuzorgvuldigheid (human rights and environmental due diligence, HREDD) bij openbare aanbesteding

toeleveringsketen. Geen van hen meldde dat zij werden geconfronteerd met door werknemers aangedragen bewijzen die in tegenspraak waren met de resultaten van standaardaudits, met name niet op componentniveau. Uit discussies over het verkrijgen en delen van informatie over productielocaties in de toeleveringsketen kwamen obstakels bij leveranciers van componenten naar voren waarvan noch de LEVP-deelnemers, noch Electronics Watch zich volledig bewust waren.

De informatie die bedrijven als gevolg van deze dialoog hebben vrijgegeven, heeft werknemersgestuurde monitoring in de toeleveringsketens van sommige LEVP-deelnemers mogelijk gemaakt. De bevindingen van deze onderzoeken hebben geleid tot lopende herstelprocessen met betrekking tot schendingen van rechten op productielocaties in twee landen, waarvan er één is ingediend via

een klachtenmechanisme van een leverancier. Verschillende automobielbedrijven die aan de dialoogbijeenkomsten hebben deelgenomen, zijn nu betrokken bij de herstelprocessen. Herstel vereist de betrokkenheid van werknemersvertegenwoordigers om ervoor te zorgen dat zij, als rechthebbenden, centraal blijven staan in het proces¹.

¹ Zie Electronics Watch Principles for Worker-Driven Remedy:
https://electronicswatch.org/principles-of-worker-driven-remedy_2635094.pdf

CASESTUDY

Dialogo met leveranciers over het versterken van mensenrechten en milieuzorgvuldigheid (human rights and environmental due diligence, HREDD) bij openbare aanbesteding

Belangrijke overwegingen om een dialoog met leveranciers te starten:

Op basis van de lessen die zijn geleerd uit de ervaringen van deelnemers aan het LEVP-programma met leveranciers, worden openbare kopers die van plan zijn om met hun leveranciers in gesprek te gaan, aangeraden om de volgende punten in overweging te nemen:

- ▶ **Maak duidelijk wat het doel van de dialoog is:** Bepaal voordat je contact opneemt wat je wilt bereiken met de dialoog en wat je verwacht dat er uit komt. Zorg dat je klaar bent om dit met je leverancier te bespreken en te bevestigen. Vergeet niet uit te leggen hoe zij ook van deze samenwerking kunnen profiteren. Wat wil elke partij bereiken?
- ▶ **Verduidelijk de focus:** vergaderingen moeten gaan over onderwerpen die een prioriteit zijn (of dat zullen zijn) voor uw organisatie en/of die het onderwerp zijn van leveranciersverplichtingen (bijvoorbeeld in aanbestedingseisen, contractclausules, gedragscode voor leveranciers). Bedenk hoe vaak u moet vergaderen en vraag of de persoon die de vergadering bijwoont, goed op de hoogte is van de onderwerpen of kwesties die u wilt bespreken. Welke informatie of expertise heeft elke partij nodig om een zinvolle bijdrage te leveren aan de dialoog?
- ▶ **Wees voorbereid:** een effectieve dialoog met leveranciers vindt regelmatig en continu plaats. Hoewel deze kan worden aangepast aan de beschikbare tijd, vereist elke vergadering voorbereiding. Stuur de discussiepunten van tevoren door, zodat uw leverancier zich kan voorbereiden en u respect toont voor zijn tijd.
- ▶ **Geef het goede voorbeeld:** om een transparante omgeving te creëren waarin leveranciers zich op hun gemak voelen om gevoelige informatie te delen en eerlijk te zijn over uitdagingen, moet u openheid tonen. Bevestig na elke vergadering de afspraken en overeengekomen deadlines schriftelijk en vraag om feedback over het proces.
- ▶ **Wees u bewust van uw invloed en maak daar gebruik van:** als openbare inkoper kunt u verschillende soorten invloed (commercieel, contractueel, reputatie, kennis) aanwenden om veranderingen in uw toeleveringsketens te stimuleren. Werk waar mogelijk samen of stem af met andere openbare inkopers bij het traject voor gemeenschappelijke leveranciers. Collectief hebben openbare inkopers meer invloed dan individueel.
- ▶ **Bespreek de geleerde lessen met collega's, leveranciers en belanghebbenden:** Betrokkenheid van leveranciers is een leerproces. Neem de tijd om de geleerde lessen te bespreken en mogelijkheden te identificeren om de dialoog in de toekomst te verbeteren.

November 2025